

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора Оксінь Віталія Юрійовича на дисертацію Бурми Олексія Віталійовича на тему:
«Адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право**

1. Ступінь актуальності обраної теми

У контексті сучасних соціально-політичних трансформацій в Україні тема обігу цивільної вогнепальної зброї набуває особливої актуальності. Після початку повномасштабної агресії з боку російської федерації питання володіння, зберігання та використання зброї стало не лише елементом національної безпеки, а й фактором правового, соціального й культурного характеру. Дослідження цього феномену є необхідною умовою для формування ефективної державної політики в галузі безпеки, прав людини та громадського порядку.

Однією з головних проблем є відсутність чіткого та системного законодавчого регулювання обігу вогнепальної зброї серед цивільного населення. В Україні досі не прийнято спеціального закону, який би комплексно врегульовував правовідносини, пов'язані з цивільною зброєю. Регулювання цієї сфери ґрунтується на застарілих підзаконних актах, що породжує прогалини, колізії та правову невизначеність. Це, у свою чергу, створює передумови для зловживань, незаконного обігу та недостатнього контролю з боку держави.

Іншою критичною проблемою є високий рівень нелегального обігу зброї, що загрожує як громадській безпеці, так і правопорядку загалом. За деякими оцінками, значна частина зброї, що перебуває на руках у цивільного населення, не є зареєстрованою. Поєднання воєнного досвіду населення, лібералізації ставлення до володіння зброєю та нестабільності в окремих регіонах може призвести до криміналізації певних соціальних груп.

Таким чином, дослідження Бурми Олексія Віталійовича на тему: «Адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу

цивільної вогнепальної зброї» є важливим для забезпечення громадського порядку та сталого розвитку демократичного суспільства.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Здобувач використав комплексний підхід до аналізу правових та адміністративних механізмів формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї, спираючись на широкий спектр правових джерел, нормативних актів та практичних матеріалів. Суттєвим аспектом, що підкреслює обґрунтованість положень дисертації, є глибоке опрацювання законодавчої бази, що регулює питання обігу цивільної вогнепальної зброї. Автор детально аналізує як національне законодавство, так практику діяльності органів формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї, забезпечуючи всебічність дослідження.

Мета роботи полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу нормативних засад, теоретичних основ та емпіричних даних органів державної влади, розкрити адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні, сформулювати рекомендації щодо напрямків вдосконалення чинного спеціального законодавства, та визначити можливості побудови нової моделі державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні.

Емпірична база дослідження побудована на звітних даних органів державної влади (Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Генерального штабу Збройних Сил України, Національної поліції, інших органів виконавчої влади), органів місцевого самоврядування та суб'єктів громадянського суспільства у сфері обігу зброї в Україні. Висновки мають чітке логічне обґрунтування та спираються на емпіричні дані, що свідчить про їх практичну значущість та придатність для подальшого впровадження у правозастосовну практику.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї. Предмет дослідження – адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї.

Структура дисертації включає в себе вступ, три розділи, висновки, а також список використаних джерел та додатків, що повністю відповідає поставленим цілям та завданням дослідження.

У вступі визначено актуальність обраної теми, проаналізовано її зв'язок з науковими програмами, планами, темами та грантами, окреслено мету та завдання дослідження, конкретизовано об'єкт і предмет, обґрунтовано використані методи, визначено наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, наведено відомості про апробацію матеріалів дослідження, представлено структуру та загальний обсяг роботи.

Розділ 1 «Загальна характеристика державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї» містить три підрозділи, у яких розкрито загальну сутність та правову природу державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї.

Розділ 2 «Адміністративно-правовий механізм формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї» містить чотири підрозділи, у яких розкрито зміст аналізованого механізму.

Розділ 3 «Перспективи побудови нової моделі державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні» містить два підрозділи, у яких на основі компаративістичного аналізу та особливостей контролю, виявлено напрямки удосконалення законодавства та адміністративної діяльності в сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні.

У висновках дисертації на основі комплексного аналізу нормативних засад, теоретичних основ та емпіричних даних органів державної влади, розкрито адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні, сформовано рекомендації щодо напрямків вдосконалення чинного спеціального законодавства, та визначено

можливості побудови нової моделі державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні.

Отже, наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертації, мають високий рівень обґрунтованості, що забезпечується як ретельним опрацюванням правової та нормативної бази, так і системним аналізом практичних аспектів реалізації повноважень суб'єктів формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї.

3. Новизна одержаних результатів дослідження

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що дисертація є новітнім монографічним дослідженням у сфері адміністративно-правових засад формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї, в результаті якого запропоновано висновки, рекомендації та напрямки побудови нової моделі державної політики у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї в Україні, зокрема:

- уперше визначено новітнє концептуальне розуміння адміністративно-правової природи обігу цивільної зброї через призму війни в Україні;
- уперше розкрито новітні завдання формування державної політики у сфері обігу зброї в Україні в умовах повномасштабної війни;
- на основі функціональних елементів та особливостей, умовно виокремлено змістовні блоки адміністративно-правового механізму формування державної політики у сфері обігу зброї в Україні;
- удосконалено особливості формування державної політики у сфері обігу зброї в Україні;
- удосконалено адміністративно-правовий статус суб'єктів громадянського суспільства;
- удосконалено науково-теоретичне розуміння громадської експертизи нормотворчих ініціатив у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї;

- отримали подальшого розвитку проблемні напрями здійснення нормотворчих процедур у сфері формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї;

- отримали подальшого розвитку проблемні напрямки реалізації парламентського контролю за процесом формування державної політики у сфері обігу зброї в Україні;

- отримали подальшого розвитку напрямки адаптації зарубіжного досвіду в національну правову систему обігу цивільної вогнепальної зброї.

Отже, дисертаційна робота за характером і змістом розкритих питань має високий ступінь наукової новизни. Дисертаційне дослідження має обґрунтовані та достовірні наукові висновки, які доповнюють існуючі позиції науковців або по-новому надають вирішення існуючих проблем, що виникають у сфері адміністративно-правових засад формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї. Елементи наукової новизни сформульовані коректно, їх кількість та кваліфікаційні ознаки відповідають нормативним вимогам.

4. Практична значимість дисертаційного дослідження

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що результати дисертації спрямовані на оптимізацію регулювання обігу цивільної вогнепальної зброї та можуть бути використані в таких сферах:

- науково-дослідній роботі – у межах реалізації наукових та фундаментальних досліджень у сфері обігу зброї;

- законотворчій сфері – для вдосконалення законодавства України у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї;

- освітньому процесі – щодо підготовки лекцій, навчальних посібників та методичних матеріалів у сфері адміністративного права при викладанні навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії адміністративного права».

Відповідно, дисертаційна робота є теоретичною та практичною основою для проведення науково-прикладних досліджень щодо реалізації

адміністративних повноважень щодо обігу цивільної вогнепальної зброї. Висновки та рекомендації, які були розроблені автором, можуть бути враховані при удосконаленні чинного національного законодавства у сфері обігу цивільної вогнепальної зброї.

5. Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях

Основні положення та результати дисертації висвітлено у 7 наукових статтях, а також у 3 тезах доповідей на міжнародних науково-практичних конференціях: Основні положення та результати роботи оприлюднено та обговорено на трьох міжнародних науково-практичних конференціях: «Науково-практичні засади розвитку юридичної науки на сучасному етапі державотворення» (м. Київ, 15–16 лютого 2023 р.), «Реформування українського законодавства: проблемні питання та шляхи їх вирішення» (м. Київ, 07–08 лютого 2024 р.), «Актуальні проблеми імплементації наукових досягнень у практичну діяльність» (м. Київ, 04–05 червня 2024 р.).

Відповідне представлення наукових результатів є цілком достатнім. Кількість публікацій, їхній обсяг, якість та повнота викладу результатів і змісту дисертації відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Опубліковані матеріали в повному обсязі охоплюють основні наукові положення дисертації. Тематика науково-практичних конференцій, на яких була проведена апробація дослідження, а також зміст статей автора, де висвітлені ключові положення і результати дисертації, свідчать про успішне проходження апробації та завершеність дисертації як самостійної наукової праці.

6. Дискусійні питання та зауваження до дисертації

Виділяючи позитивно загальні результати дослідження Бурми Олексія Віталійовича, необхідно висловити деякі зауваження та побажання:

1. У підрозділі 1.1 автор визначає два відмінні поняття, а саме обіг цивільної зброї як напрямок державної політики та як об'єкт адміністративно-правового дослідження. Однак, автору слід було б окремо зосередитися на взаємозв'язку та диференціації між обігом зброї як державно-політичним явищем і як об'єктом наукового аналізу.

2. Не заперечуючи практичне значення отриманих результатів дослідження, здобувачу необхідно було впровадити результати роботи у правозастосовну діяльність суб'єктів формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї.

3. Автор не наводить у обґрунтуванні актуальності дослідження якісь емпіричні дані, як публічні, так і авторські результати соціологічного опитування з питань обігу зброї в Україні.

4. У підрозділі 3.1 автором розкрито цільові блоки громадського контролю як інструменту формування державної політики у сфері обігу зброї, одним з яких став просвітницький щодо сприяння підвищенню правової культури населення та формування усвідомленого ставлення до володіння зброєю. Однак, автору слід було б сформулювати окреме обґрунтування значущості цього блоку саме в контексті українських реалій, з урахуванням суспільних настроїв, рівня довіри до інститутів влади та стану нормативного регулювання обігу зброї.

5. Хоча види цивільної зброї було перелічено, автором не подано чітких критеріїв їх розмежування, що може ускладнити правозастосовну практику.

При цьому, проведене дослідження відповідає сучасним тенденціям розвитку науки, відповідно зауваження носять характер уточнень та не впливають на загальний рівень виконаної наукової роботи.

7. Загальні висновки

Дисертація Бурми Олексія Віталійовича на тему «Адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї» являє собою завершене самостійне дослідження, яке

охоплює широкий спектр теоретичних та практичних аспектів проблеми обігу зброї. У результаті проведеного аналізу було отримано нові наукові знання, що сприяють розвитку адміністративного права та відкривають нові перспективи для подальших досліджень обігу зброї в Україні. Практичне значення отриманих результатів підтверджується можливістю їх застосування у різних сферах, що підвищує їх актуальність та важливість для наукової спільноти та професійної діяльності суб'єктів правового регулювання у сфері обігу зброї.

Основні висновки та положення роботи Бурми Олексія Віталійовича були сформовані автором на основі власних досліджень та практичного досвіду. Матеріал дослідження представлений цілісно, логічно та послідовно, що дозволило автору повністю розкрити зміст обраної теми та успішно вирішити поставлені завдання. Автор дотримувався законодавчих норм щодо авторського права та суміжних прав, надавши достовірну інформацію про результати своєї наукової роботи, використані методи досліджень та джерела.

Загалом, дисертаційне дослідження Бурми Олексія Віталійовича на тему: «Адміністративно-правові засади формування державної політики щодо обігу цивільної вогнепальної зброї» здійснене на високому науково-теоретичному рівні та представляє актуальне дослідження, у якому отримані нові науково обґрунтовані висновки, що вирішують конкретне наукове завдання, важливе для розвитку науки адміністративного права. Дисертація відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України, а здобувач – Бурма Олексій Віталійович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

**доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри публічного управління, адміністрування та права
Національного університету «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»**

Віталій ОКСІНЬ

Лірике Гасбург
Зас. нагальника відп. кафедр